

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

Dr. Tóth György felett.

Halotti beszéd.

Elmondotta: Szent-Iványi Sándor.

„Mert a törvény vége Krisztus,
minden hívőnek igazságára“.

Rom. X, 4.

E ravatal mostani lakója azok közül a halhatatlan halottak közül való, akikről nem a halál, hanem az élet jut az eszünkbe. Az első megdöbbenő hírre, mely haláláról értesített minket, az volt a válaszuk: lehetetlen! S minél tovább gondolkozunk rajta, annál inkább látjuk, hogy igazunk volt: lehetetlen, hogy ez a csupa élet, csupa erő férfi, kinek tiszta érvelését, határozott fejtegetéseit alig valamivel azelőtt hallottuk, végképp elnémulhatott volna, hogy soha meg ne szólaljon többet! Igen, amint magunk elé idézzük belőle mindazt, ami őt dr. Tóth Györggyé tette, látjuk, hogy élete erősebb volt, mint amilyen a halála valaha is lehet. Élete annyira ragyogó, hogy túlsugározza a gyász fekete színét! Élete olyan határozott, hogy erősebbnek látszik, erősebb is! mint elmúlása, erősebb, mint a halál!

Élete annyira valósággal teljes, sugárzó és annyi mondani-valóban gazdag, hogy keresés nélkül nyílik fel neve hallatára a Szentírás, s üzeni nekünk ez élet drága tanulságaként az igét: „Mert a törvény vége Krisztus, minden hívőnek igazságára“.

Az első sugár, melyet ez mely annyiszor fordított volna hátat politikai előnyöknek, hatalmasok barátságának, történelmi pillanatoknak, hogy megmaradhasson mellettük, — mint a miénk!! Törvény és Krisztus, alkotmány és vallás, alappillérek ezek nemzeti életünkben, melyek megtartottak minket, ha mi is kitarítottunk mellettük és elvesztettek, ha mi is szemünk elől tévesztettük azokat.

S ez a csendes halott is erre a két pillérre állva válik élővé előttünk, hogy azután soha meg ne haljon, valameddig csak él magyar e földön és emlékezni el nem felejt.

Hogy művelte a törvényt, bizonyítja a polgári életben betöltött hivatása, magas bírói rangja.

az ige halhatatlan halottunk élő alakjára bocsát, azt mutatja meg, hogy az milyen eltéveszthetetlenül, milyen belülről magyar. A törvényről és Krisztusról beszél ez az ige, más szavakkal: a törvényről és a hitről. Van-e még valami nemzeti történelmünkben, amely annyi oldalt kívánna meg magának, mint ez a kettő! Van-e még valami, melynek létrehozására annyi erőt s védelmére annyi vért áldozott volna nemzetünk, mint a törvény és a hit, az alkotmány és a vallás! S van-e még nemzet a magyaron kívül, mely annyira kizárólagosan szentelte volna magát éppen ennek a két életfogalomnak a szolgálására,

Hogy szerette a Krisztust, a vallást, mutatják egyházában reá ruházott méltóságai. S mind a kettőt irodalmi téren azok a polgári és egyházi viszonylatban egyaránt felbecsülhetetlen értékű munkái, melyek nélkül nem élhet ma már egyetlen unitárius egyházi tisztviselő, sőt hívő sem, s melyek nélkül szegényebb lenne a magyar jogtudomány.

S amint nemzeti létünknek megtartója és győzedelme az alkotmány és a vallás, úgy az ő életét is győzedelmessé tette a törvény és a hit. Élete ezért magyar élet. Nem az a magyar élet, melyet „magyar sors“ névvel a derékbatört remények és lehorgadt lelkesedések hordozójává szeretnének festeni nemzetünk külső és belső ellenségei, hanem az a magyar élet, mely a sokszor kipróbált, évezredek magyar valóságokra építve, diadalmaskodni képes.

Onnan indult el, ahol a legtisztább magyarság található, a falu, a nép őszerejű termőtalajából. S ott érkezett meg, ahol minden magyar érték csúcspontja: a legfelső bírói székben és a legdiszesebb egyházi elismerésben. Ragyogóbb pályát ennél senki sem futhatott be, magyarabb pályát ennél senki sem választhatott volna, s ragyogását és magyarságát még jobban aláfesti az a hit, melyet magyar faja és unitárius egyháza elhivatásába vetett.

Mert a második sugár, melyet igénk az ő halhatatlan alakjának megvilágítására bocsát, azt a tulajdonságát mutatja meg, melyet a Biblia „böles szív“-nek nevez.

A törvény és a vallás külön és önmagukban veszedelmes vezetőkké váltak már sokszor. A törvény egyoldalú művelése formált már olyan rövidlátó és száraz, elfogult és irgalmatlan okoskodókat, hogy az Élet Fejedelme kénytelen volt megbélyegezni őket, mondván: a betű öl! S a vallás túlzói is mutattak már az elvakultságból és gyűlöletből, elmaradottságból és bosszúvágyból olyan példákat a múltban, hogy a Golgotha keresztje, máglyák füstje, megüldözöttek keservei és kínzókamrák jajkiáltásai tapadtak tőlük a szeretet vallásának történetére.

A jó bíró ott kezdődik, ahol valaki megpillantja a betű mögött a lelket. Egy-egy törvényt akárki el tud olvasni, a paragrafusok útvesztőiben jó tájékozatóval akármikor el tud igazodni, de egyetlen törvénycikket sem lehet igazán megérteni, ha nem ismerjük összefüggéseit, vonatkozásait, alkotásának, szükségességének miértjét és célzatát, egyszóval: a szellemét, a lelkét.

S az igazán jó bíró azzal is tisztában van, hogy keresztény ország törvényeinek más szelleme, más lelke nem lehet, mint az, akit alapigénkben láttunk: a törvény vége Krisztus. A keresztény törvény célja nem a bosszuállás, nem a megtorlás, nem a szemet-szemért, fogat-fogért elve, hanem a javítás, a megtérésre és bűnbánásra való rábírás, a megjobbítás, hogy tovább haladhasson a bűnös azon az úton, melyet így írt előnkbe a názáreti Jézus: Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.

Amilyen távol állott a magyarság alkotmány-tiszteletétől a farizeusok és irástudók betűimádása, üres formalizmusa és kegyetlen erkölcsösködése, — épp oly idegen volt a mi Tóth Györgyüinktől még a gondolata is annak, hogy elveszen a paragrafusok tengerében, s bezárja szívét a törvény mögött élő lélek, Krisztus és a vallás előtt. Gyermekkorától legutolsó percéig egyformán szolgált a törvénynek és az egyháznak, s böles szívével mindig megtalálta a módját, miképpen lehet a paragrafusok halott betűjét élő lélekké alakítani át. Kevés olyan férfiút tud felmutatni egyházunk, vagy akármelyik egyház, aki annyi időt, erőt, fáradságot és szívet fordított volna vallása intézményeire, mint ez a böles szívű bíró, kiről minden jogtudósi volta ellenére is nehéz lenne megmondani, vajjon a bölesessége, vagy a szíve volt-e nagyobb.

Az is kétségtelen, hogy rendszerezés nélkül a gondolat csak elfutó árnyék, tiszavirág-életű, rövid fellángolás, hangulatszülte rajongás lehet, — s minél szabadabb valahol a gondolkodás, minél kötetlenebb a hit, annál szükségesebb, hogy legyen oly alaptörvény, melyen a hívő megállhat. Az unitárius ember gondolkodása, hite szabad, dogmái nincsenek, Istenéhez szárnyaló lelkét földi bilincsek, vallási parancsok meg nem kötik, annál lényegesebb tehát, hogy szervezetét jól kidolgozott szabályok védjék, s a szükséges alaptevékenységeket körülírják.

Tóth György egy életet fordított reá, hogy egyházának ezeket a hitet nem érintő, de a mindennapi életet lehetővé tevő törvényeit rendszerbe fogja és kidolgozza. Egy életet fordított egyháza törvényeire, de úgy, hogy közben állandóan tudta: a törvény vége Krisztus. Ugy is Krisztus a törvény vége, hogy az ő tanításainak szelleme hatja át azt, de úgy is, hogy valahol és valamikor minden törvény véget ér, hatálya megszűnik, illetékessége lejár, segítsége elmarad, s akkor jön a Krisztus. Az a Krisztus, aki megmondotta volt, hogy nem az ember van a törvényért, hanem a törvény van az emberért. Az a Krisztus, aki nyíltan hirdette magáról, hogy ő nem formáság, hanem lélek és élet. Az a Krisztus, aki egy iótát sem akart eltörölni a törvényből, de be akarta tölteni azt az emberekkel, hogy végül azok is elmondhassák övele: én és az Atya egy vagyunk.

A törvény vége Krisztus. A te törvényeidnek is vége most már, te halhatatlan halott, s immáron jön számodra a Krisztus. Ha eddig egyformán szolgáltál a törvénynek és a Krisztusnak, most ezentúl csak a Krisztusnak fogsz szolgálni, törvényeidet itt hagyod nekünk. Számunkra drága nyereség a törvény, amiket összegyűjtöttél nekünk, — számodra drága nyereség a Krisztus, akit magadnak megtaláltál.

S így egyenlítődik ki a nagy veszteség, melyet távozásodban okoztál bennünk, azzal az ál-

dott nyereséggel, melyet életed példájában hagysz reánk. „A törvény vége Krisztus, minden hívőnek igazságára“. Hívők: mi, hívők vagyunk mindnyájan, Isten végtelen jóságában és igazságosságában hívők, akik ravatalodat most körülálljuk. Hívők, kiknek a lelkében azért mégis fölsír néha a kérdés: hol itt az igazság? Hol itt az igazság, hogy érett bölcsességed teljében kell itt hagynod ezt a nemzetet és ezt az egyházat, melyeknek pedig oly nagy szüksége lenne még reád?! Hol itt az igazság, hogy el kell hagynod azokat, kik eddig benned látták támaszukat, nővéredet, sógorod, testvéred és rokonaid körét, akik úgy szerettek, s akiket úgy szeretted?! Hol itt az igazság, hogy tisztelőid és barátaid elveszítik azt az áldott kezet és azokat az áldott szemeket, melyek oly biztatón tudtak korholni és olyan határozottan felemelni?!

Hol itt az igazság? Itt van az igazság ebben az igében: A törvény vége Krisztus, minden hívőnek igazságára. Ez a Krisztusban végződő törvény, melyet megtanítottál nekünk, ez az igazság. Ez a törvény alapján álló, de egészen Krisztusig felemelkedő élet, melyet példában élénk állítottál: ez az igazság! Ez az egészen magyar és teljesen keresztény lélek, melyet bölcs szíved megmutatott, ez az igazság! Te mindenek felett szeretted az igazságot, s elvárhatod, hogy akik téged szerettek, megértsék és szeressék ezt az igazságot is.

Térj hát örök nyugalomra, te megfáradott szív, beteljesedésében elfogyott bölcsesség, teljességében kiapadt élet. A Krisztusban végződő törvény mutatta néked az Igazság Honában végződő szent Magyarországot, s a tiszta lelkek láthatatlan Egyházában beteljesedő szeretett egyházadat. Amiket itt hagyta, odafent megtalálod — tökéletesebb formában, szentségben és igazságban. S ott vár reád a te Krisztusod, hogy kézenfogva érkező lelkedet, odatérdepeljen veled az örök Atya trónusa elé. Aki egyszerre törvény és szeretet és igazság, mert Ő az üdvözülés!

Amen.

Jézus imádásának veszedelmessége.

Irta: H. Emerson Fosdick. Fordította: Szent-Iványi Sándor.

Kétféleképpen próbálta a világ Jézust kiküszöbölni: először úgy, hogy megfeszítette, másodszor úgy, hogy imádni kezdte. Az elsővel kudarcot vallott. A kereszt kevés volt ahhoz, hogy egy ilyen ragyogó egyéniség hatását megsemmisíthette volna. Mint a pilóta, mikor szél ellenében felszáll, s valósággal annak ellenálló erejét használja fel ahhoz, hogy felemelkedhessék, — úgy emelkedett fel Jézus is csodálatos szárnyalására. A kereszt nemhogy összezúzta volna, — felemelte őt.

A világ tehát, csalódva abban a reményében, hogy a keresztre-feszítés útján kiküszöbölheti Jézust, — a második, az előbbinél sokkal furfangosabb, és egyúttal végzetesebb módszerhez folyamodott, hogy lerázza magáról ezt a hatalmas lelki vezérséget, — imádni kezdte. A történelem folyamán sokszor láttuk, hogy amikor valamelyik szellemi vezér túlerősnek bizonyult ahhoz, hogy erőszak útján semmisítsék meg hatását, találtak egy másik utat, melyen erkölcsi befolyásától és meglátásaitól szabadulni tudtak s ez az út az imádás útja volt. Felöltöztették bonyolult metafizikai hit-tételekbe, túl tisztánlátó szemeit szakramentális adorálás füstjébe burkolták, pompás szenthelyeket építettek számára, melyben tetemrehívó szociális eszméit üres miszticizmusban homályosították el, felállították valami magas oltárhelyre, imádkoztak hozzá, énekeltek előtte, bármire képesek voltak, csak hogy vissza ne kerüljön oda, ahonnan elindult, hogy ne járhasson azokon az utakon, hol a mindennapok emberei megfordulnak, s ne taníthassa meg őket arra: hogyan kell élni. Ez

volt mindig a leghatásosabb módszer Jézus kiküszöbölésére.

Ha az itt elmondottak első látásra úgy tünnek fel, hogy veszedelmet hoznak arra, aki elmondja azokat, gondoljatok rá, hogy Jézus maga mondotta el ezeket legelőször. Ő nem félt az erőszaktól. Tudta, hogy a vértanúk vére az egyház vetőmagja, s keresztjéről, János szerint, így nyilatkozott: „Én pedig, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok. Ezt pedig azért monda, hogy megjelentse, milyen halállal kell meghalnia“. (Jn. XII. 32—33.) Az erőszaktól nem félt, — az imádatától annál inkább.

Mindenekelőtt azért, mert látta, hogy kortársai miképpen szabadulnak meg a prófétáktól ugyane módszer segítségével. Először: atyáik gyűlöltek prófétáikat, szembeszálltak velök, megkövezték őket, minden kegyetlenséget elkövettek ellenök. Azután: mikor a próféták egyéniségükben és eszméik hatásában túlerősnek bizonyultak ahhoz, hogysem ezen az úton el lehetett volna banni velök, — a mindig rendelkezésre álló második módszerhez folyamodtak. Figyeljétek, miképpen mondja el ezt Jézus maga: „Jaj néktek, képmutató irástudók és farizeusok! mert építitek a próféták sírjait és ékesítgetitek az igazak síremlékeit. És ezt mondjátok: Ha mi atyáink korában éltünk volna, nem lettünk volna bűntársaik a próféták vérében. Így hát magatok ellen tesztek bizonyosságot, hogy fiait vagytok azoknak, akik megölték a prófétákat.“ (Mt. XXIII. 29—31.)

Jézus jól látta, hogy a próféták megkövezése az egyik oldalon, és sirjaik ékesgetése a másikon, bármily ellentétes dolognak tűnjenek is fel, lényegükben véve ugyanazt a célt szolgálják: a próféták kiküszöbölését, menekülést attól, amiért a próféták valójában kiállottak, erkölcsi tartalmú eszméik élsikkasztását. Az atyák, akik megölték a prófétákat, és a fiak, akik ékesítgetik azoknak sir- emlékeit, ugyanahhoz a fajhoz tartoznak, mondta Jézus, s ugyanazt akarják elérni: a próféták szellemét kerülik meg.

Már életében attól félt Jézus, hogy őt is ugyan- így kerülik meg. Másként hogy magyaráznád meg az érzélgős asszonynak adott szigorú válaszát, aki ugyanis így kiáltott fel: „Boldog méh, amely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál“. (Lk. XI. 27.) Jézus azonban, mint a villámlás vágja reá: „Sőt inkább boldogok, akik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt.“ (u. o. 28.) Mintha csak hallanók, amint mondja magában: Lám, már imádni kezdenek engem is; úgy akarják megke- rülni beszédeim lényegét, hogy az adoralás érzel- mébe lovallják magukat; — a prófétákat is így semlegesítették s engem is így akarnak hatástal- lanná tenni, hogy bálványozni kezdenek! Vagy hogy magyaráznád meg másképpen azt a jelene- tet, amikor egy ember előtte letérdelven, „Jó mes- ter“-nek szölitotta őt, Jézus pedig így felelt: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten“. (Mk. X. 17—18.) Az ember valósággal ol- vasni tud a gondolataiban, amint ezt mondja an- nak az embernek: „Tartózkodj attól, hogy az imá- dásig tisztelj engem, ne térdelj előttem és ne hívj „Jó mester“-nek; én félek ettől; inkább arról be- szélj, hogy vélekedsz arról az életformáról, ame- lyet én hirdetek s amelynek forrása Istenben van?“ Egyszer pedig, hogy semmi kétséget se hagyjon az iránt, hogy az imádatból való félelem állandóan szemei előtt lebegett, így kiált fel: „Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát“. (Mt. VII. 21.) Oh, bölcs Mester, micsoda prófétai sze- mekkel láttad te meg azt az utat, amelyen az em- berek sikerrel tudnak megkerülni téged! Mert mind eme századokon által, ápolva azokat a bü- nőket, melyeket a te szellemed megvetett volna, az egész kereszténység számtalan templomban egyre hajtogatta: Uram! Uram!

Megdöbentő dolog, hogy a történelmi egyház milyen egyhangúlag imádta Jézust, és milyen rit- kán vett fáradságot magának, hogy megkérdezze, vajjon Jézus maga mit gondolna erről. Nem úgy van-e, hogy a legtöbb keresztény kétségtelennek tartotta, hogy Jézus örül annak? Örül, hogy imád- koznak hozzá, énekelnek hozzá, exaltált teológiai kifejezésekkel beszélnek róla s az egyház magas oltárára emelik fel? Nem úgy van-e, hogy a leg- több keresztény azt hiszi, Jézus szomorú lenne, megsértődött és féltékeny, ha így nem imádnák? Mindez azonban nyilvánvalóan a mi kicsinység-ünk bizonyítéka csupán. Kis emberek szeretik a

túlzó dicséreteket, a hizelgést, az adorációt. Kis em- berek tolják énjüket előtérbe, kívánnak figyelmet és óhajtanak bálványozást; nagy személyiségek sohasem szeretik az ilyent. Mikor eljön egy nagy lélek, aki ügyét olyan sokra tartja, hogy kész meghalni érte a Golgothán, mi nem hizelkedhe- tünk neki. Olyan eszmével azonosította magát, ami nagyobb, mint ő, amelynek ő csak megtestesítője és eszköze. Magára csak úgy gondol, mint annak az örökkévaló eszmének szerszámára, vagy mun- kására. Nem azt óhajtja hát, hogy az ő énjét bál- ványozzák, hanem, hogy álljanak melléje az általa hirdetett ügynek.

(Folytatása következik.)

Keresztúri Véndiákok!

A keresztúri Alma Mater szól Hozzátok az új idők kívánalmai szerint. Az Alma Mater annaleszei hálás elismeréssel bizonyítják, hogy Ti a román megszállás idején példa nélkül álló szeretettel és áldozatkészséggel tartottátok meg a székelykeresz- túri Alma Matert és nagyszerűen támogattátok a székely-unitárius ifjúságot tanulásában.

Eppen ezért, most is teljes bizalommal és jó reménységgel kérjük a keresztúri vendiákokat, hogy a Berde Bizottság nagyszerű akciója keretében egy új, erős nemzedék nevelése érdeké- ben minden jó keresztúri vendiák hozza meg tehet- sége szerint a maga áldozatát és a székelykeresz- túri gimnázium igazgatóságához küldje el a Berde Bizottság céljaira szánt adományát. Egy székely diák évi tanulmányi költsége 600 pengő. Intézetünk ma is a székely unitáriusság védőbástyája. Hogy benne minél több erős ifjú harcost nevelhessünk, segítsétek mindnyájan anyagi erőtokhoz képest a Berde Bizottságot. Támogassuk mindannyian ezt a nagyszerű nemzetnevelő célzatú mozgalmat. Jel- szavunk legyen: Kétszer ad, ki gyorsan ad.

Székelykeresztúr, 1942. január havában.

A Berde Bizottság keresztúri csoportja nevében

PÉTER LAJOS
gimn. tanár, vendiák.

Rádió közvetíti

istentiszteletünket április 6-án,

prédikál Barabás István lelkész

Nagypénteki elmélkedés. A Koháry-utca 4. sz. alatti templomban április 3-án délután 6 órakor nagypénteki elmélkedést tartunk. Szolgálatot vé- gez Szent-Iványi Sándor vezető lelkész. Az elmél- kedés alatt az egyházi énekkar és zenekar műkö- dik közre.

Hirek.

Kolozsvári unitárius diákok,

az unitárius gondolat és az unitárius szervezetek budapesti csoportjai nevében köszöntünk titeket!

Mi, unitáriusok, a történelem megpróbáló viharai között is vallottuk mindig és vállaltuk is a következményeit, hogy nálunk magyarságunk és vallásunk egymástól el nem választható.

Eppen ezért nem tartjuk véletlennek, hogy most a kolozsvári Unitárius Kollégium VIII. osztályos növendékei mind a huszonnégyen önként — és hazánkban legelőször — jelentkeztek a honvédelmi katonai szolgálatra. Ha valahol megértették, hogy magyarnak vallani magunkat felelősséget és áldozatot jelent, hogy nem a béke és a biztonság ölében kell mellünköt verve hivatkozni magyarságunkra, hanem éppen olyankor, amikor ez a legkeményebb veszedelmet zúdíthatja ránk, — úgy azt az unitárius intézetekben kellett megérteni elsősorban.

S ha volna valaki még ebben a hazában, aki erről az önkéntes felajánlkozásról nem a dícsérő elismerés, hanem a fiatal életéért aggódó sajnálkozás hangján emlékeznék meg talán, — hallja meg és értse meg az ígét: „azért akár éljünk, akár haljunk az Uréi vagyunk!“ Az Uréi, aki elveheti az életünket ágyban, párnák közt, szüleink karjai közül, a béke és a biztonság kellős közepén, — de megtarthatja azt ágyuk dörgésében, tankok dübörgése alatt, a halál árnyékának völgyében is, — ha úgy akarja.

Az Ő áldása és megtartó atyai szeretete legyen veletek, kolozsvári unitárius diákok!

Sz. I. S.

Felhívjuk elemi és középiskolai tanulóink figyelmét, hogy az iskolai év végeztével ismét díjas, zárthelyi pályázatot hirdetünk, melynek témakörét a versenyvizsga alkalmával közöljük. A legjobb pályázatok díjára egyik buzgó presbiter afia 35 pengőt adományozott. A versenyvizsga időpontját később közöljük.

Egyházunk kolozsvári Központi Missziói Bizottsága meghívott tagokkal kibővítve március 10-én Kolozsvárt értekezletet tartott, amelyen az önálló hitoktató-lelkészi állások, valamint a szórványgondozás kérdéseit tárgyalták. Egyházkörünk tagjai közül Kelemen Béla budapesti gondnok és Ferencz József központi missziói lelkész nyertek meghívást az értekezletre.

Alakuló közgyűlést tartottunk a nemrégiben Budapestre került székely leányok és legények körében, akikkel az egyházközség elnöksége megbízatása alapján Nagy Sándor kántor foglalkozik már november óta. Ez a hatalmas sereg önálló templomi gyülekezetté alakult, s részükre dr. Csiki Gábor és Ferencz József lelkészek minden vasárnap délután 6 órakor a Misszió Ház templomában külön istentiszteletet tartanak. A Misszió Ház gyülekezeti termében tartott alakuló közgyűlésen Kelemen Béla gondnok elnökölt. A megjelentek

egyhangúan kimondották, hogy a budapesti Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Körét megalakítják, s elfogadták az egyházi főhatóság által kiadott alapszabálytervezetet, melynek alapján eddig otthoni gyülekezeteik keretei között is dolgoztak. A megalakulást bejelentették a Kebli Tanácsnak és a kolozsvári Egyetemes Szervezet elnökségének. Az alakuló gyűlésen Szent-Iványi Sándor lelkész intézett beszédet hozzájuk, s az otthon iránti kötelességekre figyelmeztette a megjelenteket. A gyűlésen dr. Csiki Gábor és Ferencz József lelkészek is részt vettek. Az alakuló közgyűlés az alábbi tisztikart választotta meg egyhangúan. Elnök: Póké Dénes (Homoródszentmárton), alelnökök: Szabó Ida (Homoródalmás) és Csegezi István (Homoródkarácsonyfalva), jegyző: Varga Ferenc (Bölön), titkár: Márkos András egyet. hallgató, pénztáros: Nagy Sándor énekvezér, ellenőr: Jánosi Anna (Kissolymos) és gazda: Balázs Dénes (Csehétfalva). Az új alakulás munkájára Isten áldását kérjük.

A budapesti Dávid Ferenc Egyletben február 20-án Ekárt Andor teol. m. tanár tartott érdekes előadást „Az unitarizmus szerepe Erdély művelődéstörténetében“ címen. A tizenhatodik század és a megszállás alatti unitárius vezető egyéniségek néprévelő munkáját világította meg egyszerű, közérthető, érdekes előadásában. Az estélyen dr. Csiki Gábor imádkozott, br. Daniel Gábor mondott elnöki megnyitót, melyben megkapó szavakkal emlékezett meg dr. Tóth György elhunytáról. Gyalay Pap Domokosné énekművésznő orgonakísérettel két operarészletet énekelt, zárszót Ferencz József lelkész mondott.

Ekárt Andor, az Egyetemes Unitárius Lelkészkör elnöke, budapesti tartózkodása során tárgyalásokat folytatott a budapesti egyházközség elnökségével a Budapesten megrendezendő lelkészi továbbképző konferencia tárgyában. Az egyházközség magára vállalta a konferencián résztvevők elszállásolását, s támogatásáról biztosította az egyetemes lelkészkeri munkát. Hasonló megértést talált a Misszió Házban és a pestszentlőrinci templomban rendezendő ünnepélyek tárgyában folytatott tárgyalásai során. A lelkészi továbbképző időpontja április 28—május 1. Programjáról részletes ismertetést lapunk legközelebbi számában adunk.

Április 3-án, d. u. 6-kor

Nagypénteki elmélkedés

a Koháry-utca 4. sz. alatti templomban.

Egeresehi bányatelepen március hó 22-én délelőtt 10 órakor istentiszteletet tart úrvacsoraosztással egybekapcsolva Ferencz József missziói lelkész.

A Duna-Tiszamenti Egyházkör március 25. napján délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a közgyűlési tagok szíves figyelmét felhívjuk. Délelőtt 9 órakor istentiszteletet tartunk, majd 10 órakor veszi kezdetét a gyűlés. A tárgysorozatban a megüresedett tisztségek betöltése szerepel. Behatóan fog foglalkozni az egyházkör gyűlése a Budapest területén kívüleső körű egyházközségek hitéleti és anyagi helyzetével.

Csécs Elemér mérnök atyánkfia ez évben is elküldötte százötven pengős adományát a jó igyekezetű és buzgó unitárius öt főiskolás hallgató közötti kiosztásra. *Dr. vitéz Nyiredy Géza, Szent-Iványi Sándor* és *dr. Szent-Iványi József* atyánkfiái, mint az e célra felkért bizottság, az alábbi főiskolás testvéreinknek ítélték oda a fejenként 30—30 pengőnyi összeget: *Fodor Gyula, Hegedüs Abel, Márkos András, Tarr István* és *Tóth Albert*. Legyen Isten áldása a nemesszívű adakozón, valamint főiskolás testvéreink további munkásságán.

Székelyföldi unitárius leányok és legények műsoros estje. A fővárosba felkerült székelyföldi leányok és legények foglalkoztatására a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület sikeres missziói munkát indított be. Ennek első kifelé is látható eredménye az a műsoros est volt, melyet január 25-én a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületében rendeztek, közel négyszáz érdeklődő jelenlétében. A megjelentek közül mintegy háromszázan a nemrég Budapestre munkavállalni feljött erdélyiek közül kerültek ki. A műsort a Székely Himnusz hangjai vezették be, majd *Ferencz József* központi missziói lelkész megnyitójában az eddigi munkásságról számolt be. A műsor keretében az alább felsorolt leányok és legények adtak elő költeményeket: *István Ilona, Szabó Ida* és *Ráduly Ida* (Homoródalmás), *Vasas Ilona* (Bencéd), *Marosi Ilona* (Kadács), *Csoma Ida* (Bágy), *Varga Eszti* és *Kovács Róza* (Homoródkarácsonyfalva), *Gergely Julia* (Abásfalva), *Kovács Ilona* (Homoródszentmárton), *Solymosi Mária* (Medesér), *Kádár Margit* (Kénos), *Varga Ferenc* (Bölön). Előadták *Gyallay Domokos* író atyánkfiának két mulattató jelenetét. Az „Uj bíró” című darabban *Barabás Áron* és *Csegezi István* (Homoródkarácsonyfalva), a „Nagy esomag” című jelenetben *Kerekes Ida* (Gyepes), *Jánosi Anna* (Kissolyos) és *Póké Dénes* (Homoródszentmárton) szórakoztatták a hallgatóságot. Az ünnepély megrendezése *Nagy Sándor* énekvezér érdeme. Meg kell említenünk *Márkos András* és *Benczédi Sándor* főiskolás atyánkfiái nevét, kik fáradságot nem kímélve buzgólkodnak azon, hogy a Székelyföldről feljött atyafiákat minden vasárnap egybegyűjtve építsék a magyar unitárius jövőt. A város és a falu fiai találkoznak minden vasárnap. Ime, a sokat hangoztatott osztálytalan magyar társadalom megvalósulása. A kis ünnepély a székely erő és akarat megnyilatkozása volt. Tavaszra egy színdarab bemutatására készülnek.

A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület március 24-én délután 7 órakor tartja félévi

rendes közgyűlését, melynek tárgya az elnök, főtitkár és pénztáros beszámolója.

Bajtársi vacsorát rendezett a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület március 5-én a Misszió Ház gyülekezeti termében. Egyházközségünk elnöksége is részt vett azon mintegy 12 egyházi vezető atyánkfiával egyetemben. Az ifjak közül kb. hatvanan jelentek meg. *Dr. Veress Pál* egyetemi tanár atyánkfia, az egyesület tanárelnöke méltatta beszédében az egyház vezetőinek és az egyetemi ifjúság találkozásának, illetve ismerkedésének jelentőségét.

Vitéz dr. Szinte János miniszteri tanácsos, MÁV igazgató atyánkfiát a Magyar Királyi Államvasutak elnökhelyetteséül nevezték ki. Mindannyiunk előtt ismeretes egyházunkért folytatott munkássága is. Remélve, hogy a nagy elfoglaltságot jelentő megbízatása mellett ezután is szakíthat időt egyházközségünk és egyetemes egyházunk építésére, meleg szeretettel és igaz örömmel gratulálunk. Isten áldása legyen minden munkáján és egész családja életén.

Vitézi széki dícsérő elismerés. Az Országos Vitézi Szék *vitéz Gidó Béla* hírlapírót, a Vitézi Rend érdekében kifejtett, az átlagot messze felülmúló érdemes, önzetlen és kimagasló tevékenységéért dícsérő elismerésben részesítette.

Nádler Herbert székesfővárosi állat- és növénykerti igazgató atyánkfiának a hazai vadászat és a mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül, a Kormányzó Ur, a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet adományozta. Gratuláltunk.

Fodor Gyula atyánkfiát a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták. Ebből az alkalomból szeretettel üdvözljük és Isten gazdag áldását kérjük további munkássága. Hisszük, hogy egyházunk buzgó, munkás tagja lesz ezután is.

Lőrinczy Géza, teol. m. tanár, nagybányai missziói lelkész, a bukaresti unitárius gyülekezet egykori pásztora március hó 22-én délelőtt 10 órakor a Misszió Ház templomában prédikál.

Kálnokon a megüresedett lelkészi állásra *Kis Tihamér* v. ádámósi lelkész nyert kinevezést. A beiktatást *Végh Benjámín* tb. esperes végezte.

Anyakönyvi bejegyzések febr. 10—márc. 10-ig.
Kereszteltük: Dimény károly és Szemenyei Julia unitáriusok — Zsuzsánna — Máthé Géza unit. és Bácsi Julianna r. k. — Csaba, Lajos — Beke Tibor ref. és Fekete Ida unit. — Ildikó — Pintér László r. k. és Réther Anna unit. — Julianna — Vass Sándor ref. és Kaposi Anna unit. — Anikó, Eszter — Vasas Ferenc unit. és Bajnóczki Vilma r. k. — Ferenc — Fülöp Lajos és Ambrus Eliza unitáriusok — Lajos — nevű gyermekét. Isten tartsa meg őket mindnyájunk örömére! — *Halottaink:* Vas Ferenc 36 éves, koesis — Trepches Olga 37 éves, m. kir. gazd. tisztv. — özv. Rend Domokosné, Daczó Julianna 74 éves, nyugdíjas — ifj. Sántha Lajos, István 1 hetes, Györffy István kebli tanácsos afia első kis unokája — szentháromsági dr. Magyary

Géza 63 éves, Beszkárt vezértitkár — Siklós Ödön-
né, Szató Rózsika 48 éves, kereskedő neje — Cse-
gezi Vilma 60 éves, gondozott — dr. Irsai Ernő 57
éves, rt. igazgató — Agoston Levente, Zoltán 7 hó-
napos, Agoston József keblitanácsos afia tize-
dik gyermeke. A mi egy igaz Istenünk adjon ví-
gasztalást a hozzátartozóknak s az elköltözöttek
emlékét mi is szeretettel őrizzük.

Tamási Lajosné sz. Péter Zsuzsanna élete 56.
évében elhunyt. Egy évtizeden keresztül az Uni-
tárius Misszió Ház templomának gondozója volt,
unitárius és székely asszony, aki a falujából el-
származottak körében mindig ápolta az ősi hit
érzéseit. Az árván maradt három fiú és a nagy-
számú rokonság gyászában igaz érzéssel oszto-
zunk.

Eljegyzés. Agoston Rózsika és Csabakerti La-
jos rendőr eljegyezték egymást. Isten áldása és
szeretete legyen a fiatalok vállalkozásán.

Nőszövetségi hírek. Nőszövetségünk február
ruár 16-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a
megüresedett pénztári tisztségre *Robonyi Piroská*-
t választottuk meg.

Nőszövetségünk április hó 20-án, hétfő délután
fél 6 órára tűzte ki ez évi közgyűlését (V., Koháry-
utca 4. I. em.), melyet 5 órakor választmányi ülés
előz meg.

Szent-Iványi Sándor vezetőlelkész a Nőszövet-
ség március 23-iki összejövetelén, hétfő délután 6
órákor az egyházi irodán „Az unitarizmus a ne-
velés szempontjából“ címen tart előadást. Az ér-
deklődőket szívesen látjuk.

Fanni Lukkonen tábornokasszony, a finn Lot-
ta Svaerd Egyesület elnöknője egy hétig tartóz-
kodott Magyarországon. Előadásán és a tisztele-
tére rendezett három estélyen az Unitárius Nő-
szövetség, Perezelné Kozma Flóra Leányegylet és
a Székely Unitárius Leányegylet tagjai szép szám-
mal vettek részt.

Szabóné Weres Jolán kitüntetése. Fanni Luk-
konen asszony ittléte alkalmával a Lotta Svaerd
érdemrenddel tüntette ki *Szabóné Weres Jolánt*.
A magyar szellemi élet terén értékes munkásságot
kifejtő testvérünknek, aki a finn-magyar kapeso-
latok kiépítése körül igen nagy érdemeket szer-
zett, őszinte szívből gratulálunk.

vitéz Vadady Albertné kézimunka délután-
jaink keretében, hétfőn délután 5—6 óra között sza-
bászati tanfolyamot rendez. Beiratkozásra szánt
tetszésszerinti összeget a magyarkúti gyermek-
nyaralattatásnak költségeire fordítjuk. *v. Ny. G.-né.*

Nyugtázás. Az Unitárius Nőszövetség 1941. évi
karácsonyi akciójának számadása és a befolyt
adományok nyugtázása.

A) *Bevételek:* December 8-i műsoros est és a
karácsonyi vásár jövedelme 725 P 74 f (részletes el-
számolás a januári számban megjelent). Adomá-
nyok 893 P. Összesen 1618 P 74 f.

B) *Kiadások:* Vegyes kiadások 414 P 13 f, se-
gélyek 861 P. Összesen 1275 P 13 f, maradvány
343 P 61 f, mely összegnek egy része flanelle van
félretéve ez évi karácsonyi akciónkhoz, másik

része március hónapban kerül kiosztásra a reá-
szorultaknak. A számadást megvizsgálták: *Robo-
nyi Piroska* mint pénztárvizsgáló és *Sepsi János-
né* pénztári ellenőr. A részletes számadás összes
mellékleteivel együtt megtekinthető március hó
folyamán minden hétfő délután 5—7 óra között az
egyházi irodán.

Adományok nyugtázása. Egyházközség 300,
TÉBE 100, dr. Surányi Ede, dr. Pataky Ferencné,
Halász Jánosné, Héderváry Hugóné, Rovó Ala-
dárné, Havas József, Stein Rudolf 20—20, Székely
Gyermekbarát Asztaltársaság, Barabás Istvánné
15—15, Kuti Károly 12.30, Demjén Endre, dr. Zsa-
kó Andor, v. Vadady Albertné, Perczel nővérek,
Péterffy Julia, Ujváry László, Előd Istvánné, özv.
Dobieczky Sándorné, Dimény Mózes, Csilléry Kál-
mán, özv. Bellovits Imréné, Bauer Imre és neje, dr.
Lukács Vilmos, Keresztély Domokos, dr. Schiffer
Ernőné, Székely Éva, özv. Ráduly Jánosné, Gáthy
Fülöpné 10—10, Belováry Istvánné 9, dr. Gál Jenő
8.70, özv. Deák Áronné 6, Csiky András, Rédiger
Károly, Fodor Béla, Kisgyörgy Sándor, Tontsch
Róbertné, Szántó Renée, Vadász Károlyné, ifj.
Székely Sándor, Mátéffy Zoltán, Csatkai Jenő, Pol-
gár Lipótné, Barabás Irma, Kisbalázs Károlyné,
Kálnoki Kiss Jenő, özv. Kálnoki Kiss Jenőné 5—5,
dr. Szász Anna, 4.60, dr. Merész Károlyné 3.60,
Csiky Gáborné, Mikó József 3—3, Koltai Benőné
2.50, Hajdu Henrik, özv. Gálfy Lajosné, özv. Nyi-
redy Gézané, dr. Rákóczy Béláné, özv. Sámí Lász-
lóné, Lovászi Mártonné, Jáki Nándorné 2—2, dr.
Kelemen Sándor 1.30 P. Összesen 893 P. (A nyug-
tázást következő számunkban folytatjuk.)

Az Unitárius Konferenciás Tábor április hó
11, 12, 18 és 19. napjain tartja a legközelebbi kon-
ferenciáját. A konferencián *vitéz Gidó Béla* elnöki
megnyitója után „Az unitarizmus és az erdélyi lé-
lek“ címen *Sütő Nagy László* szerkesztő, *Az unitá-
rizmus magyar kerszténység* címen *Szent-Iványi*
Sándor vezető lelkész és „Az unitarizmus egyete-
mes vallás“ címen *Ferencz József* központi misz-
ziói lelkész tart előadást. Minden előadást áhitat
vezet be és vita követ. Az előadásokat a Koháry-
utcai templomban tartják délután 5 órai kezdettel.
A záró előadás után, 18-án, a tábor hölgytagjai
teát szolgálnak fel. A vezetőség ezúton is meghív
és szívesen lát mindenkit. A teához mindenki hoz-
zon magával kenyeret és cukrot. — Április 19-én
reggel 9 órákor a konferenciát ünnepi istentiszte-
let zárja be, amelyen ígét hirdet *Kereki Gábor*
lelkész.

A Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre
várja a Székelyföldről feljött unitárius
leányokat és legényeket.

Gyűlés minden vasárnap
délután 5 órákor

az Unitárius Misszió Házban

Budapest, IX. kerület Högyes Endre-utca 3. sz.

Istentiszteleti sorrend április hónapban :

Hivatalos rész.

105—1942. U. P. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

Pályázatot hirdetek a budapesti unitárius egyházközségben megüresedett és Budapest székesfőváros által javadalmazott

vallástanító-lelkészi állásra.

Pályázhatnak lelkészi oklevéllel rendelkező lelkészek.

A pályázati kérelemhez csatolni kell: 1. A lelkészi oklevelet. 2. Az eddigi szolgálatot igazoló esperesi bizonyítványt. 3. Esperesi bizonyítványt arról, hogy a pályázó nem áll fegyelmi vizsgálat alatt.

Javadalmazása: 254 pengő havi alapfizetés, 10 pengő közlekedési segély, 59 pengő lakáspénz.

Kötelességeit a Szervezeti Szabályzat I. 59. §-ban foglaltak alapján az egyházközség határozza meg saját hatáskörében.

Pályázati határidő: 1942. március hó 25.

A kellően felszerelt pályázatok az Unitárius Püspöki Hivatalhoz nyújtandók be a fentírt határidőig.

Megjegyezzük, hogy a székesfőváros csak kezdőfizetést ad és az azelőtti szolgálati éveket sem a fizetésbe, sem a nyugdíjba nem számítja be.

Kolozsvár, 1942. március hó 5-én.

Józan Miklós s. k.
unitárius püspök.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban :			
V., Koháry-utca 4. . . .	3, 6, 26	d.e. 9	Barabás István
" "	5, 12	" "	Szent-Iványi S.
" "	19	" "	Kereki Gábor
" "	5, 12	d.e. 11	Barabás István
" "	6, 19, 26	" "	Szent-Iványi S.
" "	2 Rendőri	d. u. 6	" "
Misszió Ház IX., Högyes E.-u. 3.	5, 12	d.e. 10	dr. Csiki Gábor
" "	26	" "	" "
" "	6, 19	" "	Ferencz József
" "	5, 6, 19	d. u. 6	" "
" "	12, 26	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben :			
MÁV-telepi prot. imaház	5, 12	d. u. 4	Ferencz József
C) Vidék :			
Rákospalota			
MÁV t. iskola	12	d. u. 4	Barabás István
Budafok ref. templom	5.	" "	Legátus
Sashalom			
Kossuth-téri iskola	6,	" "	Ferencz József
Pestszentlőrinc	3, 5, 6,	d. e. 11	Pethő István
" "	12, 19, 26	" "	" "
Kispest	} (A lelkész által meg-hirdetett időben)	d. e. 9	" "
Csepel		" "	" "
Pestszenterzsébet (Erzsébet-úti isk.)		" "	" "
Dunapataj		" "	" "
" "	3, 5, 6	d. e. 10	Kereki Gábor
" "	12, 26	és d. u. 3	Kereki Gábor
Debrecen unit. templom	6,	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
Egercsehi Felsőgalla ref. templom	12	d. e. 11	Ferencz József
" "	19	d. e. 11	dr. Csiki Gábor

— Aláhúzott dátumokon úrvacsoraosztás.

A lelkészi nyugdíjalapra az alábbi szíves adományok folytak be január és február hó folyamán: Ujvári László 1.50, Péterffy Gyula 3, Borsos Zoltánné 20, Barabás Irma 2, B. Páll Mária 1, Lux Ernő 2, Csatkai Jenő 5, Kóka István 5, Varga József 2, Székely Ferenc 2, Hackler Artur 5, Robonyi Piroska 1, dr. Surányi Ede 10, dr. Semerédi Sándor 6, Kiss Irén 3, Ráduly Jánosné 5, Klein Géza 20, dr. Surányi Ede 10, B. Páll Mária 1, Szinte Ferenc 2, Pécsi Iván 5, Péterfy Julia 2, vitéz dr. Szinte János 6, Kádár Ferenc 1, Gyarmathy Mózes 8, Szilágyi Artur 10, Miklósy János 6, dr. Nagy Béla 3, Sigmond Sándor 4 pengőt. Összesen befolyt a két hónapban 151 P 50 fillér. Isten áldása legyen a nemesszívű adakozókon. *Zsigmond* pénztáros.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor

Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Nyomatott Máté Ernő könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Iózséf-utca 61. — Telefon: 1-392—59.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím :